

Tulumaksuseaduse § 48 lg 5⁵ tõlgendus

Lugupeetud Mart Vörklaev

Tulumaksuseaduse § 48 lg 5⁵ sätestab põhimõtte, mille kohaselt ei maksustata erisoodustusena **seaduses ettenähtud töötaja** tervise edendamiseks tehtavaid kulutusi 100 euro ulatuses töötaja kohta kvartalis, kui tööandja on neid võimaldanud **kõikidele töötajatele**. Tulumaksuseaduse § 48 lõike 3 kohaselt on töötajaks töölepingu alusel töötav isik, ametnik (§ 13 lõige 1), juhtimis- või kontrollorgani liige (§ 9) ja füüsiline isik, kes müüb tööandjale kaupu pikema aja jooksul kui kuus kuud. **Töötajaks loetakse ka töövõtu-, käsundus- või muu võlaõigusliku lepingu alusel töötavat või teenust osutavat füüsilist isikut.**

Maksu- ja Tolliameti veebilehel (<https://www.emta.ee/ariklient/maksud-ja-tasumine/tulumaks-ja-sotsiaalmaks/erisoodustused/tervise-ja-sportikukulud>) on selgitatud, et **maksusoodustus ei ole mõeldud töötajatele, kes töötavad lühiajaliste** (nt ühepäevased) **käsunduslepingute alusel** (näiteks ajakirjandusväljaande või õppeasutuse vabakutselised kaastöötajad, õppeülesande täitjad, lõputööde kaitsmiskomisjonide liikmed, retsensendid, eksperdid, tööampsude tegijad jne). Tulumaksuseadus küll lubab neile maksuvabalt tervise edendamise kulutusi teha, kuid neile soodustuse mittepakkumist ei loeta tingimuse rikkumiseks, mis eeldab soodustuse pakkumist kõigile töötajatele.

Arvestades asjaolu, et **seaduses** ei ole sellist erandit otsesõnu sätestatud, on Tartu Ülikoolil tekkinud küsimus, kuidas Maksu- ja Tolliameti tõlgendust praktikas rakendada. Jääb selgusetuks, kuidas sisustada mõistet lühiajaline käsundusleping, sest näidetena on toodud loetelu väga erineva sisuga ja sõltuvalt olukorrast ka erineva pikkusega käsunduslepingutest.

Tartu Ülikoolis on õppeülesande täitjateks näiteks õppejõud, kes loevad nii mõne üksiku loengu kui ka iganädalaselt loenguid semestri või õppeaasta vältel, samuti üksikute seminaride ja praktikumide juhendajad. Õppeülesande täitjateks on ka lõputööde juhendajad, kelle ülesandeks on juhendada üliõpilast lõputöö kirjutamisel vähemalt ühe õppeaasta vältel, samuti lõputööde kaitsmiskomisjonide liikmed, kelle tööperiood mahub reeglina ühe kuu sisse alates lõputööde esitamise tähtajast kuni kaitsmiseni. Seega õppeülesande täitjatega sõlmitavad käsunduslepingud on väga erineva iseloomuga. On lepinguid, mille tähtaeg on kuni aasta, kuid koormus mõned tunnid nädalas või kuus ja lepinguid, mille tähtaeg on üks kuu, kuid töökoormus intensiivne nagu näiteks kaitsmiskomisjoni liikmetel.

Lähtudes eeltoodust palume selgitada, **kas ka seadusandja tegelik mõte on olnud tulumaksuseaduse § 48 lg 5⁵ nimetatud töötajate ringi kitsendada** ja kuidas sel juhul hinnata käsundus-, töövõtu- või muu võlaõigusliku lepingu puhul selle lühiajalisust – kas lähtuda tuleb

pelgalt selle tähtajast, töö iseloomust või veel mõnest muust tegurist? Samuti soovime teada kas ja kui palju on tööandjal siinkohal õigus asutusesiseselt selle sätte täpsemaks sisustamiseks oma reegleid kehtestada? Võttes arvesse, et ülikoolides, sh Tartu Ülikoolis sõlmitakse erinevate õppetööga seotud ülesannete täitmiseks aastas **tuhandeid** võlaõiguslikke lepinguid, on selgemate reeglite olemasolu väga oluline.

Juhul kui seadusandja mõte on olnud kitsendada tulumaksuseaduse § 48 lg 5⁵ nimetatud töötajate ringi, teeme ettepaneku see vastavas sättes selgelt sõnastada, et vältida asjatuid vaidluseid õigusakti tõlgendamisel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Kstina Noormets
kantsler

Kaili Muru-Mölder
+372 737 5118, kaili.muru-molder@ut.ee